

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Gençliğe Çağrı

Pyotr Alekseyeviç Kropotkin

Eserin yazım yılı: 1880

Yazar: Pyotr Alekseyeviç Kropotkin

On sekiz ya da yirmi yaşında olduğunu, eğitimini ya da cı-raklığını tamamladığını ve hayata henüz atılmakta olduğunu farz ediyorum. Hocalarının seni bastırmak için uydurduğu ba-tıl inançlardan hür bir aklın olduğunu, şeytandan korkmadı-ğını, rahiplerin ve devlet adamlarının yalanlarını dikkate alma-dığını varsayıyorum. Hatta züppelerden, çürümekte olan top-lumun yitip giden mahsullerinden ve genç yaşında bile ne pa-hasına olursa olsun doyumsuz zevklere özlem duyanlardan biri olmadığını...

Aksine, sıcak bir kalbin olduğunu varsayıyor ve bu nedenle seninle konuşuyorum.

Kendine sık sık “Ben ne olacağım?” diye soruyorsun. As-lında, birkaç yıl boyunca meslek ya da bilim eğitimi almış bir genç tüm bunları -edindiği kazanımları- yağma aracı olarak kullanmak amacıyla yapmadığını fark edecektir. Ve sahip ol-duğu zekâyı, kabiliyetleri ve edindiği bilgileri, bugün sefalet ve cehalet içinde olanlara yardım etmek amacıyla kullanmayı bir gün bile hayal etmemiş olabilmesi için tamamen cahil ve kötü niyetli bir kişi olması gerekir.

Sen de bu hayale sahip olanlardan birisin, değil mi? Güzel, öyleyse hayalini gerçeğe dönüştürebilmen için yapman gere-kenlere bakalım.

Hangi statüde doğduğunu bilmiyorum. Belki kismetin açtı, odağını bilimsel çalışmalara verebildin; doktor, avukat, yazar ya da bilim insanı oldun, önüne kapılar açıldı. Hayata geniş ölçüde bilgi edinerek, iyi eğitilmiş bir zekâyla başladın. Ya da belki de sen, bilim hakkındaki bilgisi okulda öğrendikle-riyle sınırlı kalmış dürüst bir zanaatkârsın; ancak günümüz-deki birçok emekçi için hayatın, insanı tüketen biçimde, ne ka-dar yorucu olduğunu ilk elden öğrenme fırsatı edindin.

İlk varsayımım üzerinde duruyorum, ikincisine de geleceğim. Bilimsel bir eğitim aldığını varsayalım. Diyelim ki sen bir doktorsun. Yarın, iş tulumları içinde bir adam seni hasta bir kadını görmeyi için almaya gelecek. Seni, karşılıklı binalarda yaşayan komşuların neredeyse el ele tutuşabilecekleri kadar dar bir sokağa götürecektir. Işığı titrek bir lambayla aydınlanan boğucu bir ortama gireceksin. Oldukça pis haldeki iki, üç, dört, beş kat merdiven çıktıktan sonra, hasta kadını, soğuk ve karanlık bir odada, kirli bir paçavranın kapladığı bir paletin üstünde uzanmış halde buluyorsun. Soluk, morarmış çocuklar ince giysilerinin içinde titreyerek oturuyor, gözlerini dört açmış sana bakıyorlar. Kadının eşi, hayatı boyunca ne olursa olsun günde on iki on üç saat çalışmış, son üç aydır ise işsiz. İşsiz kalmak onun mesleğinde nadir rastlanır bir durum değil. Bu, her sene periyodik biçimde yaşanan bir şey. Ama eskiden, adamın işsiz kaldığı zamanlarda eşi günde on beş peni için temizlik işlerine gidiyordu -belki de senin gömleklerini yıkıyordu. Şimdi ise iki aydır yatalak durumda ve ailesine tüm bu sefalet içinde bakmaya çalışıyor.

Bir bakışta hastalığının sebebinin kansızlık olduğunu gözlemledin. İyileşmesi için iyi beslenmesi ve temiz hava alması gerekiyor. Doktoru olarak ona ne reçete yazacaksın? Her gün güzel bir biftek yemesini, kırlarda biraz egzersiz yapmasını, nemsiz ve iyi havalandırılmış bir yatak odasında uyumasını mı söyleyeceksin? Ne ironi ama! Eğer bunlara gücü yetebilseydi, zaten senin tavsiyeni beklemeden çok daha önce bunları yapacaktı.

Eğer iyi kalpli, samimi ve dürüst yüzlü biriysen aile sana birçok şey anlatacaktır. Sana yan taraftaki, kalbini titretecek biçimde öksüren fakir ütücü kadını, alt katta ateşler içinde kıvranan çocukları, zemin kattaki çamaşırcı kadının baharı göremeyecek oluşunu ve yan binada çok daha kötü şeyler bulunduğunu anlatacaklardır.

Tüm bu hasta insanlara ne diyeceksin? Onlara cömert bir diyet, hava değişikliği ve daha az yorucu uğraşlar mı önereceksin... Keşke bunu yapabilseydin, ama buna cesaretin yok;

kalbindeki burukluk ve dudaklarından dökülen küfürlerle çıkıp gideceksin.

Ertesi gün, sen hâlâ köpek kulübelerinde yaşayanların kaderleri hakkında düşünürken, iş arkadaşın sana dün bir uşağın, onu; güzel bir eve sahip, hayatını aptal kocasıyla birlikte giyime, ziyaretlere, balolara ve taşlara adanmış, uykusuz gecelerle yıpranmış bir kadın için arabayla almaya geldiğini söyleyecek. Arkadaşının ona önerisi ise daha mütevazı bir yaşam biçimi, daha hafif bir diyet, temiz havada yürümek ve biraz hareket etmesi amacıyla yatak odasında jimnastik egzersizleri yapması yönünde olmuştur.

Biri, hiçbir zaman iyi beslenemediği ve yeterince dinlenemediği için ölüyor; diğeri ise doğduğundan beri çalışmanın ve uğraş vermenin ne olduğunu bilmediği için eriyip gidiyor.

Eğer, her türlü ortama adapte olabilen ve en iğrenç manzaraların içinde kendini bir kadeh sherry ile uysalca teselli edebilen sefil varlıklardan biriysen, o zaman bu tezatlıklara alışacaksın. İçindeki canavarın doğası bu gayretini destekleyecek, tek fikrin zevk düşkünlerinin seviyesine yükselmek olacak ve bir daha asla kendini böyle berbat hissetmeyeceksin. Fakat eğer sen bir insan isen; eğer yaşadığın her duygu, harekete geçme arzusunu körüklüyorsa; eğer o canavar, içindeki o zeki varlığı ezmemişse; o zaman bir gün eve dönerken, kendine, “Hayır, bu adaletsiz! Böyle daha fazla devam edemez. Hastalıkları tedavi etmek yeterli değil, onları önlememiz gerekli. Biraz iyi bir yaşam ve entelektüel gelişim, hasta ve hastalık sayımızı yarı yarıya düşürebilir. Tıbbi köpeklerle atsınlar! Temiz hava, iyi beslenme, daha az yıpratıcı uğraşlar- bunlarla başlamamız gerekli. Bunlar olmadan bir doktorun sahip olduğu tüm yetkinlik, aldatmacadan ve riyakârlıktan ibarettir.” diyeceksin.

O gün, Sosyalizmi anlayacak ve onu detaylıca öğrenmek isteyeceksin. Eğer fedakârlık senin için önemsiz bir kelime değilse ve eğer bir filozofun doğal indüksiyonu olan soru sorma ihtiyacına başvuracak olursan; nihayetinde, Sosyal Devrimi gerçekleştirebilmek için kendini bizimle aynı seviyede bulacak ve bizimle aynı biçimde çalışacaksın.

Fakat belki de diyeceksin ki “Pratik eylemlerin tamamının canı cehenneme! Kendimi saf bilime adayacağım: astronom, psikolog, kimyacı olacağım. Bunlar, yalnızca gelecek nesiller için de olsa, meyve veren işlerdir.”

O zaman ilk olarak, kendini bilime adamaya neyin yönlendirdiğini anlamaya çalışalım. Doğa bilimleriyle uğraşmamıza ve düşünsel duyularımızı sınamamızda bizi teşvik eden tek şey zevk midir -ki bu önemli bir faktördür? Bu durumda sana, hayatını kendine zevkli kılmak için bilimle uğraşan bir filozofla, almaya gücü yettiği cin sayesinde, yalnızca anlık haz arayan yan taraftaki ayyaş arasındaki farkın ne olduğunu soruyorum. Filozof, -şüphesiz- zevk aldığı şeyi daha akıllıca seçti ve edindiği haz diğerlerinden çok daha derin ve daha uzun vadeli oldu. Ama hepsi bu! Her ikisi de nihayetinde şahsi hazlarının bencilliğinde tıkanıp kaldı.

Ama hayır, senin bu biçimde bencil bir hayat sürdürmeye niyetin yok. Bilimle uğraşmaktan kastın insanlık için çalışmak ve bu fikir senin araştırmalarının temel rehberi.

Büyüleyici bir yanılsama! Hangimiz kendimizi bilime adanmaya ilk karar verişimizde bu düşünceye sarılmadık ki?

Ama sonra, eğer gerçekten insanlığı düşünür ve çalışmaları arasında insanlığın yararını gözetecek olursan, zorlu bir sorun hemen karşına çıkacak; eleştirel ruhun sınırlı bile olsa, şuna dikkat etmelisin ki, bugün sahip olduğumuz toplum yapısında bilim, yalnızca azınlığın hayatını daha keyifli kılan; ancak insanlığın büyük çoğunluğu için erişilmez olan lüksün bir uzantısıdır.

Bilim, evrenin kökenleri hakkında sağlam önerilerde bulunduğundan bu yana bir yüzyıldan fazla bir süre geçti; ancak kaç kişi bunlarda uzmanlaştı ya da bilimsel eleştiri ruhuna sahip olabildi? Ön yargılara ve vahşilere layık batıl inançlara batmış, bu nedenle dinci sahtekârlara kuklalık yapmaya hazır yüzlerce milyonun içinde kaybolan yalnızca birkaç bin kişi.

Ya da bi adım daha ileri gidecek olursak, bilimin fiziksel ve ruhsal sağlık için önümüze sunduğu rasyonel temellere bir bakalım. Bilim, bedenimizin sağlığını korumamız için nasıl yaşamamız gerektiğini; kalabalık yığınların oluşturduğu nüfusumuzun varlığının, iyi koşullarla sürdürülebilir olabilmesinin nasıl sağlanabileceğini anlatıyor. Fakat bu iki yöne değinen tüm çalışmalar, kitaplarımızın arasında ölü mektuplar gibi geride kalmıyorlar mı? Kaldıklarını biliyoruz, neden? Çünkü bugün bilim, yalnızca bir avuç dolusu ayrıcalıklı insan için var, çünkü toplumu iki temel sınıfa -ücretli köleler ve sermayeyi gasp edenler olarak- bölen sosyal eşitsizliğin, rasyonel varlığın şartları olarak sunduğu tüm öğretileri, yalnızca, insanlığın onda dokuzu için acı bir ironiden ibaret.

Daha birçok örnek verebilirim, ama kısa tutuyorum: yalnızca; ışığın cennetin parıltısı gibi kıt biçimde, kitaplarla dolu olan rafların üstüne düştüğü, Faust'un camları tozdan karar-mış küçük odasından dışarı çık; etrafına bak, her aşamada bu görüşü destekleyecek yeni kanıtlar bulacaksın.

Bilimsel gerçekleri ve keşifleri toplamak artık bizim için bir sorun değil. Her şeyden önce ihtiyacımız olan, bilim tarafından kanıtlanmış gerçekleri yaymak; onları, yaşantımızın günlük birer parçası haline getirmek ve ortak servete dönüştürmek. Onları, tüm insanların anlayabileceği ve uygulayabileceği şekilde düzenlemeli; bilimi lüks olmaktan çıkartıp tüm insanlığın hayatının temelini oluşturmasını sağlamalıyız. Hakkaninietin gerektirdiği şey budur.

Daha da ileri gidiyor, bilimin de çıkarının bu yönde olduğunu söylüyorum. Bilim yalnızca, yeni hakikatleri kabul etmeye hazır bir temel bulunduğunda gerçek biçimde ilerleme gösterebilir. Isının mekanik eşdeğeri teorisi, son yüzyılda Hirn ve Clausius'un bugün formüle ettiği terimlerle ileri sürülmüş olmasına rağmen; fizik bilgisi, bu teoriyi kabul edebilen bir topluluk yaratabilecek biçimde genişleyene kadar seksen yıl boyunca akademik kayıtlarda gömülü kaldı. Erasmus Darwin'in, türlerin varyasyonlarına dair düşüncelerinin torunu

tarafından hoşnutlukla alınabilmesi ve akademik filozoflar tarafından kabul görebilmesi için üç kuşak geçmesi gerekti, tabi o zaman bile kamuoyu baskısı olmazsa olmazdı. Filozof her zaman, şair veya ressam gibi, içinde hareket ettiği ve eğittiği toplumun bir ürünüdür.

Ama eğer bu düşünceler kafana yattıysa; bugün filozofun, bilimsel gerçeklerle tıka basa şiştiği için kınandığı ve geriye kalan insanların beş, on asır öncesiyle aynı kaldığı -yani köleler ve makineler halinde, sabit gerçeklere hâkim olmaktan aciz halde olduğu- bu düzene radikal bir değişiklik getirmenin her şeyden önemli olduğunu anlayacaksın. Ve engin, içten, insan-cıl ve derin bilimsel gerçeklerle iç içe olduğun gün, saf bilime olan ilgini kaybedeceksin. Bu dönüşümü gerçekleştirmenin yollarını bulmak için çalışmaya başlayacak ve eğer gözlemlerine, bilimsel araştırmalarında rehber edindiğin tarafsızlığı getirecek olursan, sosyalizmi kabul etmek zorunda kalacak; saf-satalara son verecek ve aramıza katılacaksın. Hazları için çalışmaktan bıkmış ve bundan payını almış bu küçük grup içinde, bilgini ve bağlılığını mazlumların hizmetine sunacaksın.

Ve şundan emin ol, duygularının ve eylemlerinin gerçek uyumuyla elde edeceğin başarmışlık hissiyatını bir defa yaşadığında, daha önce kendinde varlığını hayal dahi edemeyeceğin bir güç hissedeceksin. Ne zaman ki bir gün, gelmesi için çalıştığın değişim gerçekleşecek, o zaman kolektif bilimsel çalışmalardan yeni bir güç doğacak ve enerjilerini hizmete adanmak için gelen güçlü emekçi ordularının yardımıyla bilim, bugünkü uğraşları, acemilerin çalışmaları olduğunu düşündürecek biçimde güçlü bir adım atmış olacak.

O zaman bilimden zevk alacaksın; bu, herkesin zevki olacak.

Eğer hukuk eğitimini tamamlayıp barodan kabul görmek üzereysen, belki de sen de gelecekteki faaliyetlerinle ilgili bir yanılsamaya sahipsin- Özgeciliğin ne demek olduğunu bilen asil ruhlardan birine sahip olduğunu varsayıyorum. Belki de "Hayatımı, tüm adaletsizliklere karşı şiddetli biçimde ve yılma-

dan mücadele etmeye adanmaktan, tüm yetkinliklerimi hukukun zaferi ve yüce adaletin sağlanması için kullanmaktan daha asil bir kariyer olabilir mi?” diye düşünüyorsun. Hayatın asıl işine, kendine olan güveninle ve seçtiğin meslekle başlıyorsun.

Peki o zaman: kanun raporlarının herhangi bir sayfasına bakalım ve gerçek hayatın sana neler söyleyeceğini görelim.

Kirasını ödeyemeyen bir kiracının tahliyesini talep eden zengin bir arsa sahibi var. Yasal açıdan dava tartışılmaz; fakir çiftçi kirasını ödeyemiyorsa gitmeli. Fakat eğer gerçeklere bakalacak olursak, şunun gibi farklı şeyler öğreneceğiz: Mülk sahibi, topladığı kiralari eğlence düşkünüyle çarçur etmiş; kiracı ise her gün, tüm gün boyunca çalışmış. Mülk sahibi, arazisini geliştirmek için hiçbir şey yapmamış. Bununla birlikte; demiryolu inşaatı, yeni otoyolların yapımı, bir bataklığın drenajı, toprağın korunup ekilmesi gibi nedenlerle arazinin değeri elli yılda üç kat artmış. Ancak, bu artışa ciddi katkısı olan kiracı, kendini harap etmiş; tefecilerin eline düşmüş, borca batmış, kirasını ödeyemez olmuş. Yasa her zaman mülkiyetin yanındadır, mülk sahibinin haklı olduğu yasa için şüphesizdir. Ancak, adalet duygusu henüz yasal kurgularla boğulmamış olan sen, ne yapacaksın? Çiftçinin yola koyulması gerektiğini mi iddia edeceksin? —ki yasanın buyruğu da bu yöndedir— ya da mülk sahibinin mülkündeki, çiftçinin emeğine bağlı olan değer artışının tamamını çiftçiye geri ödemesi gerektiğini mi söyleyeceksin? —hakkaniyetin emrettiği budur. Hangi tarafı tutacaksın? Adaletle aykırı olan yasanın mı, yoksa yasaya aykırı olan adaletin mi?

Veya efendilerine haber vermeden greve giden işçiler söz konusu olduğunda, hangi tarafta yer alacaksın? Kriz dönemlerinden avantaj sağlayan ve acımasızca kâr elde eden efendilerin, yani yasanın tarafında mı? yoksa tüm zamanları boyunca çalışan işçilerin, yasalara karşı oldukları tarafta mı? “Sözleşme özgürlüğünü” onaylayan bu aldatmacayı savunacak mısın? Yoksa iyi beslenmiş bir adam ile yalnızca geçinebilmek için emeğini satan adam arasında yapılmış bir sözleşmeye göre, hakkaniyeti koruyacak mısın?

Başka bir örneği ele alalım. Londra'da bir adam, bir kasa-bın yanında oyalanıyor, bir bifteği çalıp kaçıyor. Yakalanıp sorgulanıyor, ortaya çıkıyor ki bu kişi işsiz kalmış bir zanaatkâr-mış ve ailesinin dört gündür yiyecek hiçbir şeyi yokmuş. Kasaptan adamı bırakması isteniyor ancak kasap, adama dava açıyor ve adam altı ay hapse mahkûm ediliyor. Kör adalet tan-rıçası Themis böyle emrediyor! Her gün, alınan bu ve benzer kararları duyduğunda, vicdanın yasalara ve topluma isyan et-miyor mu?

Ya da yine; çocukluğundan beri kötü muamele görmüş, istismar edilmiş, bir erkek olma aşamasına gelinceye kadar en ufak cana yakın bir söz duymamış ve hayatını, bir şilin için komşusunu soymaya çalışırken onu öldürerek sonlandırmış bir adam için yasaların ağır biçimde uygulanmasını isteyecek mi-sin? Onun bir katilden ziyade bir deli ve hatta hangisi olursa olsun, işlediği suçun tüm toplumumuzun hatası olduğunu ger-çekten bildiğin halde, bu adamın idamını ya da -daha da kö-tüsü- yirmi yıl hapiste kalmasını talep edecek misin?

Bir anlık çaresizlikle değirmeni ateşe veren ahmakların hapse mahkûm edilmesini; hükümdar tacına sahip katile ateş eden adamın ömür boyu hapse atılmasını ve geleceğin bayra-ğını siperlere diken ayaklanmacıların vurulmasını mı isteye-ceksin? Hayır, bin defa hayır!

Sana öğretileni sürekli tekrarlamak yerine etraflıca düşü-nür, yasayı çözümleyip onun asıl kaynağını-güçlünün haklı olu-şunu- ve özünü-insanlığın uzun ve kanlı tarihindeki tüm zalim-liklerin kutsanışını- gizlemek için üstüne örtülmüş gölgeli kur-guyu kaldırarak olursan; bunların tamamını idrak edecek ve yasayı derin biçimde hor göreceksin. Yazılı yasanın hizmetkarı olarak, her gün kendini vicdan yasasına karşı konumlandırı-dığını ve yanlış tarafta çabaladığını anlayacaksın ve bu mücadele sonsuza kadar devam edemeyeceği için, nihayetinde ya vicda-nını susturacak ve alçak bir insana dönüşeceksin; ya da gele-neği bozacak ve tüm sosyal, siyasi ve ekonomik adaletsizlikle-rin mutlak yok oluşu için bizimle birlikte çalışacaksın.

O zaman sen bir Sosyalist, bir Devrimci olacaksın.

Ve sen genç mühendis, bilimin endüstriye uygulanmasıyla işçilerin koşullarını iyileştirmeyi hayal eden sen — seni ne kadar üzücü kırgınlıklar, ne kadar korkunç hayal kırıklıkları bekliyor! Aklının yararlı enerjisini uçurumların kenarından geçip sert dağların kalbine tünel kazarak doğanın ayırdığı iki ülkeyi birbirine bağlayan bir demiryolu tasarımını oluşturmaya adanmışsın. Ancak bir gün uğraştığın işe baktığında, bu karanlık tünelin içinde — aşağılık açgözlülüğün sebep olduğu — hastalık ve yoksulluktan kavrulmuş — diğerlerinin ise evlerine birkaç peni ve tükenmişlik tohumlarını götürdüğü — işçi yığınlarını, insan cesetlerini görüyorsun. Ve demiryolu bittiğinde, onun işgalci orduların ağır silahlarının taşınması amacıyla kullanılacağını öğreniyorsun...

Üretimi kolaylaştıracak bir buluşu mükemmelleştirmek için gençliğini bir kenara bıraktın; birçok deneyden ve uykusuz geceden sonra bu keşfin ustası oldun. Onu kullandın ve sonuç beklentilerinin ötesine geçti. On binlerce “el” birden gereksizleşti ve sokağa atıldı! Geriye kalanlarsa -çoğu çocuktan-, makinelere indirildi. Üç, dört, on efendi, servetlerine servet katabilecek ve edindikleri güce içecekler... Hayalin bu muydu?

Son olarak, endüstri alanındaki son gelişmeleri takip ediyorsun ve bir terzinin, dikiş makinasının icadıyla kesinlikle hiçbir şey kazanmadığını; St. Gothard tüneline işçinin, elmas uçlu matkapları olmasına rağmen ankilozdan öldüğünü; duvar emekçisinin, daha önceki-işsiz kaldığı- günlerde olduğu gibi, Giffard teleferiğinin eteklerinde beklediğini görüyorsun. Eğer sosyal problemleri, mekanik araştırmalarında olduğu gibi, özgür bir ruh ile tartışacak olursan; nihayetinde, her yeni icadın, özel mülkiyetin ve ücretli köleliğin hâkimiyetinde olduğunu, köleliği daha derin hale getirdiğini ve emekçileri daha kötü şartlara mahkûm ettiğini, durgunluk dönemlerini daha sık yaşanır hale getirdiğini, krizlerin daha keskin olduğunu ve yalnızca kendi hazlarını düşünen kişilerin ancak bu yolla kâr edebildiğini göreceksin.

Bu sonuca vardığında ne yapacaksın? Ya, vicdanını sükûnetle bastırmaya çalışarak onu susturacaksın; sonra güzel

bir günde, gençliğin dürüst hayallerine veda edecek ve kendin için neyin haz verici olduğunu bulmaya çalışacak, sömürenlerin arasına katılacaksın. Ya da, eğer şefkatli bir kalbin varsa, kendine diyeceksin ki: “Hayır, şimdi, yeni icatların zamanı değil. Öncelikle üretimin kapsam alanını dönüştürmek için çalışmalıyız. Ne zaman özel mülkiyet son bulur; o zaman endüstrideki her yeni gelişim, tüm insanlığın ve bugün makine haline gelmiş işçi yığınlarının yararına olur; o zaman, el emeğinde ustalaşmış kişilerin zekâlarıyla birlikte mekanik ilerleyiş, elli yıl sonrası için bile hayal dahi edemeyeceğimiz bir sıçramayı bugün gerçekleştirir.”

Ve genç yaşlarında kendisinin de beslediği insancıl fikirleri, genç beyinlere aşılama çalışmaları — yetkinliğini yorucu bir iş olarak gören adama değil; yaramaz gençlerle etrafı çevriliyken, onların neşeli görüntüleri ve mutlu gülüşleriyle coşkulanan kişiye — ne diyeceğim?

Genellikle seni üzgün görüyor ve kaşlarını çatmana sebep olan şeyin ne olduğunu biliyorum. Günlerden birinde, Latince pek iyi olmayan ancak yine de müthiş kalpli en favori öğrencin, William Tell’in öyküsünü enerji dolu biçimde okumuştun! Gözleri parıldıyordu; oradaki tüm zalimlere karşı savaşmak ister gibi bir hali vardı ve sonra Schiller’in tutkulu satırlarıyla daha da alevlenmişti:

Köle karşısında titreyin zincirini kırdığında,
Özgür insan karşısında titremeyin.

Eve döndüğünde ise annesi, babası ve amcası, devlete ve polise karşı saygı duymasını istedikleri için onu oldukça azarlamış; Schiller’i bir kenara bırakıp “kendi çıkarını” düşünür hale gelinceye kadar, onu bir saat boyunca “ihtiyat, otoriteye saygı, kendi iyiliği için boyun eğme” konularıyla alıkoymuşlardı.

Ve dün, en iyi öğrencilerinin sonlarının oldukça kötü olduğunu öğrendin. Birinin memur olmaktan başka bir hayali kalmamış; bir diğeri, işçilerini düşük maaşlarla soyan efendisiyle

birlik olmuş ve sen, ideallerin ve yaşadığın hayat arasındaki
üzücü tezatlığı kanıksar hale gelmişsin.

Ve hala kanıksıyorsun! İki yıl içinde, defalarca yaşayıp acı-
sını çekeceğin hayal kırıklıklarından sonra, en sevdiğin yazar-
ları rafın üstünde bırakacak ve Tell'in oldukça dürüst bir yol-
daş ve şairliğin, tüm gün boyunca üçleme tekniğini öğreten bi-
risi için en değerli şey olduğunu; ancak şiirin yine de her za-
man bulutlarda gezdiği ve sahip olduğu bakış açısının bugünkü
gerçek hayatla(özellikle okula gelecek olan bir sonraki müfet-
tiş için) hiçbir ilgisi olmadığı gibi, yaşadığın değersiz kırgınlık-
lardan yola çıkarak, ona son vereceksin.

Ya da gençliğinin hayalleri, olgunluk yaşlarında sağlam bir
inanca dönüşecek. Okulda ve okul dışında herkes için geniş ve
insancıl bir eğitimin olmasını isteyecek ve bunun mevcut şart-
larda imkânsız olduğunu göreceğin için, burjuva toplumunun
temellerine saldıracaksın. Sonra, Eğitim Bakanlığı tarafından
ihraç edilecek, okulu bırakıp aramıza katılacak ve bizden biri
olacaksın. Hayatlarının baharında olan ancak senden daha kü-
çük kazanımlara sahip insanlara, bilginin ne kadar cezbedici
olduğunu, insanlığın ne olması gerektiğini — daha doğrusu bi-
zim ne olabileceğimizi- anlatacaksın. Mevcut sistemin dönüşü-
münün tamamlanması için gelecek ve Sosyalistlerle birlikte ça-
lışacaksın; gerçek eşitliğin, gerçek kardeşliğin ve dünya için
hiç bitmeyecek özgürlüğün sağlanması için birlikte mücadele
edeceğiz.

Son olarak sen, genç sanatçı, heykeltıraş, ressam, şair, mü-
zisyen; bugünün insanların öncüllerine ilham veren kutsal
ateşten yoksun olduğunu; sanatın sıradanlaştığını ve sıradan-
lığın egemenleştiğini gözlemlemiyor musun?

Aksi olabilir miydi? Rönesans'ın başyapıtlarını yaratan an-
tik dünyayı keşfedip, doğanın derinliklerine doymamış olmanın
hazzı artık çağımızın sanatında mevcut değil; şimdiye kadar
devrimci ideal bununla ilgilenmedi ve sanat zevkimiz; bir bit-
kinin yaprağındaki çiy damlasını acıyla renklendirdiğinde, bir
ineğin bacağındaki kasları taklit ettiğinde ve üst zümreden bir
hayat kadınının yatak odasını, o boğucu lağım pisliğini nesir

veya şiirle inceden inceye anlattığında realizmi keşfettiğini zannederek bu ideali başarısız kıldı.

“Ama eğer öyleyse ne yapılması gerekiyor?” diyorsun. Eğer sahip olduğunu söylediğin kutsal ateş, yanan bir fitilden daha iyi bir şey değilse; o zaman kendini tekrar etmeye başla-sın ve yaptığın sanat, hızla, bir esnafın dükkânındaki dekor ti-caretiyle, bir müteahhittin üçüncü sınıf opera binası inşaatıyla ya da Noel masallarıyla aynı seviyeye gelir, yozlaşır — çoğu sanatçının durumu zaten hemen hemen buna yakındır...

Ancak kalbin tüm insanlıkla birlikte atıyorsa, eğer gerçek bir şair gibi yaşama kulak veriyorsan ve gözlerin, etrafında gel-git yapan döküntülerin oluşturduğu bu üzücü denize dalıp gi-di-yorsa; açlıktan ölen insanlarla, madenlerde yığılmış ceset-lerle ve siperlerde yatan sakatlarla yüz yüzeysen; Sibirya’nın karlarında ve tropik adaların bataklıklarında kendilerini göme-cek olan uzun sürgün kuyruklarına bakıyorsan; savaşılan mu-harebenin çaresizliğinde, acının çığlıklarının ortasında ve alem yapan galiplerin korkaklıkla çatışan kahramanlıklarında, aşağılık kurnazlıkların asil görüldüğü tüm bu çerçevede — ta-rafsız kalamazsın. Gelip ezilenlerin tarafında yer almalısın; çünkü güzelliğin, yücenin ve hayatın ruhunun aydınlık, insan-lık ve adalet için savaşanlar tarafında olduğunu biliyorsun!

Beni sonunda durdur!

“Ne şeytan ama!” diyorsun. “Fakat eğer soyut bilim bir lüksten ve eğer tıp, kelime oyunlarından ibaretse; eğer yasa adaletsizliği getiriyorsa ve mekanik icatlar hırsızlık anlamına geliyorsa; eğer okul, ‘pratik insanın’ bilgeliğine bağlı olarak, aşılması gereken bir şeyse; eğer devrimci idealden uzak sanat yalnızca yozlaştırıyorsa; benim yapabileceğim geriye ne kalı-yor?”

Peki, sana söyleyeyim.

En muazzam ve büyüleyici görev; eylemlerinle vicdanın uyum içinde olduğu, en asil ve en güçlü doğaları doyurabilecek girişimleri içeren bir iştir.

Ne işi? — şimdi sana bundan bahsedeyim.

Vicdanını ciddiye alıp almadığına bağılı olarak, günün birinde: “İnsanlar bana izin verecek kadar aptal olduğı sürece, birçok hazza sahip olabilir ve bunların tadını doyasıya çıkartarak insanlığı çürütebilirim.” diyeceksin veya bir kez daha kaçınılmaz alternatif, Sosyalistlerle birlikte yer alacak ve toplumun tamamen dönüşümü için onlarla birlikte çalışacaksın. Bu, yaptığımız analizin inkâr edilemez bir sonucudur. Bu, her zeki insanın, etrafında olup bitenleri dürüst biçimde açıklayabildiğı ve burjuva eğitimini ve onunla ilgili kulağına fısıldananları bir kenara bırakabildiğı müddetçe, nihayetinde varması gereken mantıksal sonuçtur.

Bu sonuca varılınca, “Ne yapılması gerekiyor?” sorusunun yanıtı kendiliğinden ortaya çıkıyor.

Cevap basit.

İçinde bulunduğun, insanların vahşi hayvanlardan farklı bir şey olmadığını söylemenin moda olduğı bu ortamı terk et; bu insanların arasından çık — o zaman cevap kendiliğinden ortaya çıkacak.

İngiltere’de olduğı gibi Fransa’da, Almanya’da olduğı gibi İtalya’da, Rusya’da olduğı gibi Birleşik Devletlerde; her yerde, ayrıcalıklılar ile mazlumlar sınıflarının bulunduğunu, kapitalist feodalite tarafından mecburi kılınan köleliğin ortadan kaldırılması ve adalet ve eşitlik temelinde kurulacak bir toplumun temelini atılması için muazzam biçimde çalışan işçi sınıflarının bulunduğunu göreceksin. Bugünün insanları; on birinci yüzyılın serflerinin ve bugünün Slav köylülerinin hala söyledikleri şarkılarda olduğı gibi, şikâyetlerini kalbini derinden etkileyecek bir melodi ile şarkıya dökmeyi artık yeterli bulmuyor; yoldaşları ile birlikte azat edilebilmek için, ne yaptığını bilerek yoluna çıkan her engele karşı mücadele ediyor.

Düşüncelerini, insanlığın dörtte üçüne lanet okumak yerine, hayatın herkes için gerçek bir haz olabilmesi adına yapılması gerekenleri göz önünde bulundurarak sürekli geliştiriyor. Sosyolojinin en zor problemlerini ele alıyor ve onları sezgisel

güçleri, gözlem ruhu ve derin tecrübeleriyle çözmeye çabalıyor. Kendisi kadar mutsuz olan başkalarıyla ortak bir anlayışa varmak için gruplar oluşturmaya, örgütlenmeye çalışıyor. Küçük katkılarda bulunarak, zorluklarla sürdürülen toplumları dönüştürüyor; sınırın ötesindeki yoldaşlarıyla samimiyet kurmaya ve evrensel barış masallarıyla kendini kandıran hayırseverlerden çok daha yararlı biçimde, halklar arasında savaş çıkmasının imkânsız olacağı günleri var etmeye çalışıyor.

Kardeşlerinin neler yaptığını bilmek, onlarla daha yakın ilişkiler kurmak, fikirlerini detaylandırmak ve etrafa yaymak için — tüm yoksulluklara rağmen, durmaksızın çabalayarak! — basın çalışmalarına devam ediyor. Zamanı geldiğinde ise, zenginlerin ve güçlülerin yozlaştırdığını ve ona karşı kullandığını bildiği özgürlüklerini fethetmek için öne çıkacak, kaldırımları ve siperleri kanıyla kızartacak.

Ne bitmek bilmez çaba! Ne kadar kalıcı bir mücadele! Bazen — yorgunluğun, yozlaşmanın ve açılan davaların neden olduğu — firarlar nedeniyle oluşmuş bir boşluğu kapatmak için; bazense açılan yaylın ateşi ve soğukkanlı kasaplığın sonucu olarak dağılmış bir orduyu yeniden toparlamakla uğraşan, kendini sürekli tekrar eden bir zahmet! Başka bir zaman ise, toplu katliamlarla mahvolmuş çalışmaların yeniden oluşturulmaya çalışılması...

Gazeteler, topluma bilgi kırıntılarını zorla aktarmaya çalışan, kendini uykudan ve yiyecekten mahrum kılmış insanlar sayesinde ayakta duruyor; ajitasyon, yaşamın gerekliliklerini elde etmek için gereken miktardan yarı yarıya düşülmek suretiyle sürdürülüyor ve tüm bunlar, efendilerinin “işçisinin, kölesinin sosyalistlerle ilişkili olduğunu” öğrenmesinin ardından ailelerini sefalet altında görecekları korkusuyla gerçekleşiyor.

Eğer bu insanların arasına katılacak olursan, göreceklarin bunlardır.

Ve bu bitmek bilmez mücadelede, yükünün altında ezilen emekçi, boşu boşuna defalarca sormuyor:

“BİZİM EMEĞİMİZ SAYESİNDE EĞİTİM ALAN; DERS ÇALIŞIRKEN ONLARI BİZİM YEDİRDİĞİMİZ VE GİYDİRDİĞİMİZ TÜM BU GENÇLER NEREDE? ONLAR İÇİN EVLERİ, OKULLARI, DERSLİKLERİ VE MÜZELERİ İNŞA EDERKEN KARINLARIMIZIN BOŞ KALDIĞI VE BELİMİZİN İKİ KAT BÜKÜLDÜĞÜ TÜM BU GENÇLİK NEREDE? ÇOĞUNU OKUYAMADIĞIMIZ BU GÜZEL KİTAPLARI, SOLUĞUMUZ VE YIP-RANMIŞ YÜZLERİMİZLE BASMAMIZDAN YARARLANAN TÜM BU İNSANLAR NEREDE? İNSANLIK BİLİMİNE HÂKİM OLDUĞUNU VE İNSANLIĞIN BİR İŞ MAKİNASI OLMAKTAN DAHA ÖTE BİR ŞEY OLDUĞUNU SÖYLEYEN TÜM BU PROFESÖRLER NEREDE? ÖZGÜRLÜKTEN BAHSEDEN VE BİZİM ÖZGÜRLÜĞÜMÜZÜ SAVUNMAYIP HER GÜN AYAĞININ ALTINDA ÇİĞNEYEN İNSANLAR NEREDE? İNSANLIĞIN GÖZ-YAŞINDAN BAHSEDEN ANCAK ASLA ARAMIZA KATILMAYAN, ZAHMETLİ İŞLERİMİZ İÇİN BİZE YARDIMCI OLMAYAN İKİYÜZLÜ YAZAR VE ŞAİRLER ÇETESİ NEREDE?”

Gerçekten de, neredeler?

Bazıları korkak kayıtsızlıklarıyla kendilerini rahatlatıyor; geriye kalanların çoğunluğu ise “kirli tayfayı” küçümseyip, eğer ayrıcalıklarından birine dokunmaya cüret edecek olurlarsa diye, onlara saldırmaya hazır bekliyor.

Zaman zaman, davulların ve siperlerin heyecanlı sahnelerini hayal eden genç birisi aramıza katılır; ancak siperin uzun, işin ağır ve seferberliğin sonunda kazanılacak defne tacının dikenlerle iç içe olduğunu gördükten sonra halkın davasını terk eder. Genelde bunlar, ilk çabalarında başarısız olup işsiz kalmış ve bu yolla insanların dikkatini çekmeye çalışan hırslı, kurnaz kimselerdir; ancak sahip olduğunu söyledikleri sözde prensipleri uygulamaya çalışanları ilk kınayacak kişiler de onlardır; muhtemelen, birisi ondan önce davranacak olursa, toplarını ve makineli tüfeklerini onlara doğrultmaya da hazırlardır.

Kasıtlı hakareti, mağrur küçümsemeyi, korkakça iftira atmayı ekleyecek olursan; insanların bugünlerde, üst ve orta sınıfların gençlerinin çoğundan, toplumsal evrime yardım etme yolunda ne bekleyebileceklerini anlayabilirsin.

Ama sonra, “Ne yapalım?” diye soracaksın. Her şeyi yapabilecekken! Gençlerden oluşan bir ordunun, insanlara birçok biçimde yardım edebilmek için muazzam şekilde sahip oldukları gençlik enerjilerini, zekâlarının tüm gücünü ve yeteneklerini kullanabilecekken!

Ne mi yapabiliriz? Dinle.

Siz, saf bilim severler; eğer ki Sosyalizmin prensiplerini kafanıza koyduysanız, eğer şuan kapıyı çalmakta olan devrimin gerçek anlamını kavradıysanız; nasıl olur da bilimin, yeni ilkelere uyum sağlayabilmesi için yeniden şekillenme gerekliliğini ve bu alanda, on sekizinci yüzyıl boyunca gerçekleştirilenden çok daha büyük bir devrimi, her bilim dalında gerçekleştirmenin sizin vazifeniz olduğunu anlamazsınız? Tarihin, insanlığın uzun evrim süresince, kitlelerin yaşattıkları ve halkların yaşadıkları üzerinden yeniden yazılması gerektiğini; günümüzde, yalnızca kapitalist soygunun kutsallaştırılmasından ibaret olan sosyal ekonominin temel prensipleriyle birlikte sayısız uygulamasının yeniden yapılandırılması gerektiğini; antropolojinin, sosyolojinin, etiğin ve daha birçok doğa biliminin, farklı bakış açılarıyla tamamen yeniden biçimlendirilmesi, doğal olgu anlayışları ve açıklama yöntemleriyle derin bir değişikliğe uğraması gerektiğini anlamıyor musunuz?

Çok iyi, o zaman derhal işe koyul! Kabiliyetlerini iyi amaçlar uğruna değerlendir. Özellikle berrak mantığınla, ön yargılarla mücadele etmemiz ve daha iyi bir örgütlenmenin temelini oluşturabilmemiz için bize yardım et; dahası, bize günlük tartışmalarımızda gerçek bilimsel sorgulayışın korkusuzluğunu öğret ve bize, öncüllerinin yaptığı gibi, insanların, gerçeğin zaferi için yaşamı bile feda etmeye nasıl cüret ettiklerini göster.

Sen, Sosyalizmi acı gerçeklerle öğrenmiş doktor; bize bugün ya da yarın, insanların mevcut yaşam ve çalışma koşullarında çürüyeceklerini, insanların büyük çoğunluğunun ot gibi ve bilimin sağlıklı yaşam için söylediklerinin tersine yaşadığı müddetçe, sahip olduğunuz tüm tıbbi araçların güçsüz kalacağını söylemekten usanma; insanları, hastalıkların sebeplerine

dair ikna et ve bunları ortadan kaldırmak için gerekli olan şeylerin neler olduğunu bizlere göster.

Neşterinle gel ve şaşmaz bir elle, hızla çürüyen toplumumuzu bizim için parçalara ayır. Rasyonel bir varlığın ne olması ve nasıl olması gerektiğini bize anlat. Gerçek bir cerrah olarak, kangrenli bir uzvun, tüm vücudu zehirleyebileceği zaman kesilmesi gerektiği konusunda ısrar et.

Sen, bilimin endüstriye uygulanması için çalışmış kişi, gel ve keşiflerinin sonuçlarını bize açıkça anlat. Edindiğimiz yeni bilgiler ve icatlar ile hangi endüstrinin daha iyi şartlarda olabileceği ve insanlığın neleri daha kolay biçimde üretebileceği konusunda, geleceğe adım atmaya cesaret edemeyenleri ikna et.

Sen; şair, ressam, heykeltıraş, müzisyen; gerçek görevini ve sanatın kendi çıkarını anlıyorsan, bizimle gel. Dolma kalemini, çizim kalemini, iskarpelanı ve fikirlerini devrimin hizmetine sun. İnsanların, zalimlerine karşı kahramanca mücadelelerini kendine özgü stilinle biçimlendir ya da etkileyici resimlere dök; atalarımızın ruhunu kızdıran devrimci coşkuyla, gençlerimizin kalplerini ateşe ver; kadınlara, kendini gerçek sosyal eşitlik davasına adanmış bir kocanın, en soylu kariyere sahip olduğunu anlat! İnsanlara, yaşadıkları hayatın ne kadar çirkin olduğunu göster ve elini çirkinliğin gerekçelerinin üzerine koy; mevcut sosyal düzenimiz her adımında saçmalıklara ve rezilliklere takılmasaydı, akılcı hayatın nasıl bir şey olabileceğini bize anlat.

Son olarak, eğer doğanızda bir sempati belirtisi varsa; bilgi, yetenek, kapasite ve endüstriyel tekniklere sahip olduğunu söyleyenler, hepiniz gelin, sen ve arkadaşların, gelin ve hizmetlerinizi en çok ihtiyaç duyanların hizmetine sunun. Ve eğer gelecekseniz, efendiler olarak değil, mücadeledeki yoldaşlar olarak; yönetmeye değil, geleceğin fethine kadar yükselen yeni bir hayatta kendinizle güç katmaya; anlatmaktan ziyade başkalarının özlemlerini anlamaya; onları kutsallaştırmaya, onlara şekil vermeye, dinlenmeden ve acele etmeden gençlik enerjinizle çalışmaya ve gerçek hayatınızda bunları

fark etmeye geldiğinizi unutmayın. Yalnızca o zaman, eksiksiz, asil ve rasyonel bir varlığa öncülük edeceksiniz. O zaman bu yolda harcadığınız her çabanın bolca meyve verdiğini görecek ve eylemlerinizi vicdanınızın prensipleri arasında kurulan bu yüce ahenk, size hayal bile edemeyeceğiniz bir güç kazandıracak.

Doğruluk, adalet ve tüm insanlar arasında eşitlik adına vereceğiniz asla bitmek bilmeyen mücadele ile minnettarlık kazanacaksınız — Hangi ulusun gençleri bundan daha asil bir kariyeri arzu edebilir?

Hayatın karşına çıkaracağı ikilemlerde yapmaya zorlanacağın seçimleri ve eğer cesur ve samimiysen, Sosyalistlere katılman ve onlarla birlikte çalışıp sosyalist devrimin galiplerinden olabilme yolunu sana gösterebilmem oldukça zaman aldı. Yine de aslında ne kadar da basit bir gerçek! Ancak, burjuva çevresinin etkilerinden mustarip olanlar ile konuşurken, kaç tane safsatayla mücadele edileceği, kaç ön yargının üstesinden gelineceği, kaç tane itirazın görmezden gelineceğini söylemek kolay değil!

Bugün sizlere, halkın gençliğine hitap etmek kolay. Olayların baskısı sizi Sosyalist olmaya zorluyor, ancak çok azınız bunu düşünme ve hayata geçirme cesaretine sahip.

Emekçi halkın saflarından yükselip de kendini Sosyalizmin zaferine adamamak, söz konusu gerçek çıkarları yanlış anlayıp davayı ve hakiki tarihi görevi bırakmak...

Daha delikanlıyken, bir kış günü karanlık avluda oynamak için aşağı indiğini hatırlıyor musun? İnce kıyafetlerinin içinden geçen soğuk, omuzlarını kesmişti ve yıpranmış ayakkabıların çamura bulanmıştı. O zamanlar, zengin bir şekle bürünmüş olan çocukların uzaklardan geçerken sana aşağılama havasıyla baktıklarını gördüğünde bile, bu dokuzlu yaşlardaki yaramazların sen ve yoldaşlarınla, zekâ, sağduyu ya da güç konusunda eşit olmadıklarını biliyordun. Ama sonra, sabahın beşi veya altısında, kendini pis bir fabrikanın içine kapatıp, dönen bir makinenin ve bir makine olan kendinin başında on iki saat durup

onu izlemeye ve günden güne, art arda geçen tüm yıllar boyunca, makinenin hareketi nedeniyle oluşan acımasız bir zonklamaya tahammül etmeye zorlandın — tüm bu zaman boyunca onlar, diğerleri, iyi okullarda, akademilerde, üniversitelerde sessizce eğitim görüyorlardı. Ve şimdi senden daha az zeki ancak daha iyi eğitilmiş bu çocuklar, senin efendilerin oldular ve hayatın tüm zevklerinin ve medeniyetin getirdiği tüm avantajların keyfini çıkartıyorlar. Ve sen? Seni ne tür bir şey bekliyor?

Birkaç metrekairelik alanda beş ya da altı kişinin domuz gibi yaşadığı, küçük, karanlık ve nemli pansiyonuna; hayattan bıkkın annenin, sana yiyecek olarak yalnızca kuru ekmek, patates ve ironik biçimde çay denilen siyahımsı sıvıyı sunduğu yere dönüyorsun. Ve düşüncelerini dağıtabilmek için kafanda bitmek bilmeyen bir tek soru var: “Yarın fırına ve ev sahibine nasıl ödeme yapacağım?”

Ne! Anne ve babanın otuz kırk yıl boyunca yaşadığı bıktırıcı hayatı aynı şekilde sen de mi sürdürmelisin? Başkalarının sağlık, bilgi ve sanat zevklerini sürdürebilmeleri ve biraz ekmek alıp alamayacağına dair sonsuz endişeyi kendine saklamak için mi bu yorucu hayatı mümkün olduğunca uzun yaşamalısın? Zor zamanlar — gerçekten korkunç zamanlar — geldiğinde, acımasız ve çaresizce kendini mi tüketeceksin? Hayattan beklediğin şey bu mu?

Belki de pes edeceksin. Durumun her neyse, bundan kurtulmanın bir yolu olmadığını düşünecek ve belki de kendine “Bütün kuşaklar aynı yoldan geçti ve ben, bu durumla ilgili hiçbir şeyi değiştiremem. Ben de bu düzene boyun eğmeliyim. O zaman işimize bakalım ve hayatı elimizden geldiğince iyi yaşamaya çabalayalım!” diyeceksin.

Peki. O zaman hayatın kendisi, aydınlanman için sana acı çektirecek demektir.

Bir gün, bütün sanayiye çökertecek, binlerce işçiyi sefalete sürükleyecek ve bütün aileleri ezip geçecek olan krizlerden biri gelecek. Sen de diğer afetzedeler gibi mücadele edecek-

sin. Ancak yakında, eşinin, çocuklarının ve arkadaşlarının, yavaş yavaş yoksulluğa karşı koyamaz hale geldiklerini ve gözleminin önünde kaybolup gittiklerini göreceksin. Sırf yiyeceğe ve tıbbi ilgiye muhtaç oldukları için, son günlerini fakir sedyelerinde geçirecekler; bu esnada zengin süprüntülerin hayatı, güneş ışığıyla parıldayan büyük şehirlerin caddelerinde, neşeli kalabalıklarda — ölenlerin çığlıklarına tamamen kayıtsız biçimde geçip gidiyor olacak.

O zaman toplumun bu duruma ne kadar isyan ettiğini anlayacak; krizin etkileri üstünde düşünecek ve milyonlarca insanın, bir avuç, acımasızca açgözlü ve işe yaramaz avarenin insafına kaldığını görünce, bu düzene derin biçimde nefret besleyeceksin; o zaman sosyalistlerin mevcut toplum düzenimizin yukarıdan aşağıya yeniden düzenlenebileceğini, düzenlenmesi gerektiğini söylediklerinde haklı olduklarını anlayacaksın.

Genel krizler hakkında konuşmayı bırakıp, senin de yaşayabileceğin bir başkasına geçiyorum. Bir gün, efendin, servetini daha da arttırmak için senden birkaç kuruş daha kısacağı yeni bir ücret indiriminden bahsedecek, protesto edeceksin; sana küstahça “Teklif ettiğim ücretle çalışmak istemiyorsan git, ot kemir.” diyecek. O zaman, efendinin seni yalnızca bir koyun gibi gütmeye çalışmadığını, aynı zamanda temelli bir hayvan yerine koyduğunu; seni yalnızca düşük ücretli sistem sayesinde elinde tutmaya çalışmadığını ve seni her açıdan kendisine saygı duyan bir köle haline getirmek istediğini anlayacaksın. O zaman ya onun önünde eğilecek, insanlık onurunu görmezden gelecek ve her türlü aşağılanmaya katlanacak; ya da kan beynine sıçrayacak, üzerinde kaydığın yamaçta titreyip sert bir cevap verecek ve yeniden bir işsiz olarak sokaklara döneceksin; o zaman Sosyalistlerin “İsyan et! Ekonomik köleliğe karşı ayağa kalk!” derken ne kadar haklı olduklarını anlayacaksın. Sonra gelip Sosyalistlerin yanında yer alacak ve her türlü — ekonomik, sosyal ve politik — köleliğin ortadan kaldırılması için çalışacaksın.

Yine bir gün, canlı yürüyüşü, dürüst tavırları ve neşeli sohbetiyle, ona inanılmaz derecede hayranlık duyacağın büyüleyici bir genç kızın öyküsünü dinleyeceksin. Sefaletle karşı mücadeleyle geçen yıllardan sonra, köyünü bırakıp büyük şehire gelmiş. Orada varoluş mücadelesinin zor olacağını iyi biliyordu, ama en azından dürüstçe yaşayabilmeyi umuyordu. Şimdiyse onun kaderinin ne olduğunu biliyorsun. Bir kapitalistin çocuğu tarafından, güzel sözlerle baştan çıkarıldı ve tüm gençliğini ona verdi; nihayetinde, kucağındaki bebekle terk edildi. Cesareti sayesinde mücadele etmekten asla vazgeçmedi; ancak soğuğa ve açlığa karşı verilen bu eşitsizlik mücadelede yenik düştü; hayatının son günlerini hastanede geçirdi...

Ne yapacaksın? Bir kez daha karşına iki seçenek çıktı. Ya, anımsaması hoş olmayan anılarını aptalca bir sözle geçiştireceksin. “O ne ilk, ne de son olacak” diyeceksin. Belki de umumi bir odada, senin gibi olan diğer canavarlarla birlikte, genç kızın anılarına kirli sohbetlerinle tecavüz edecek; ya da, geçmişe dair olan anıların kalbine dokunacak; kızı baştan çıkartan adamın yüzüne küfredebilmek için onu bulmaya çalışacak; her gün tekrarlanan bu tür olayların nedenleri üstünde düşünecek ve bu gibi durumların, toplum iki sınıfa ayrıldığı müddetçe asla sona ermeyeceğini kavrayacaksın; bir yanda sefiller, diğer yanda tembeller — hayvani şehvetlere sahip güzel sözlü hokkabazlar. Bu ayrılığı ortadan kaldırmanın zamanının geldiğini anlayacak ve bir an önce Sosyalistlerin arasına katılabilmek için koşturacaksın.

Ve sen, halkın kadını, tüm bunlar seni donuk ve duygusuz mu bıraktı? Bağına bastığın çocuğunun saçlarını okşarken, eğer ki mevcut sosyal koşullar değişmeyecek olursa, onu nelelerin beklediğini hiç düşünmüyor musun? Genç kız kardeşini ve kendi çocuklarını gelecekte nelerin beklediği üstünde hiç düşünmüyor musun? Oğullarının, senin de babanın yaşadığına benzer, ot gibi yaşamasını ve günlük ekmeğini çıkartabilmekten başka hiçbir şey düşünmemesini, tavernada içmekten başka hiçbir zevke sahip olmamasını mı istiyorsun? Kocanın ve

çocuklarının sömürölmelerini; sermayesi babasından miras kalmış bir adamın merhametine kalmalarını mı istiyorsun? Onların, zengin efendilerinin topraklarını gübreleyen ve toprağı eken köleler olmalarından gayet rahat mısın?

Bin defa hayır, asla! Kocanın, kararlılık dolu biçimde greve katıldığını ve ensesi kalın bir burjuva tarafından kendisine, aşağılayıcı bir tonla dayatılan koşulları boynu bükük biçimde kabul etmek zorunda kaldığını duyunca sinir küpüne döndün. İsyancıların en ön saflarında askerlerin süngülerine karşı göğüslerini siper eden İspanyol kadınlarına hayranlık duyduğunu biliyorum. Sosyalist bir tutukluya tecavüz etmeye cesaret eden o canavar memurun göğsüne bir mermi yerleştiren kadının adını hürmetle andığından; Paris halkının kadınlarının, “erkeklerini” kahramanca eylemlere teşvik etmek için mermi kovarı yağmurunun altında topladıklarını okurken kalbinin daha hızlı atmaya başladığından da eminim.

Dürüst genç arkadaşlar, erkekler ve kadınlar, köylüler, emekçiler, zanaatkârlar ve askerler; hepiniz, haklarınızın ne olduğunu anlayacak bizimle birlikte yürüyeceksiniz! Köleliğin her parçasını yok etmek, prangaları ortadan kaldırmak, eski yıpranmış geleneklerden kurtulmak ve tüm insanlığa yeni ve daha kapsamlı bir varoluş sunabilmek, gerçek Özgürlüğü, gerçek Eşitliği, cömert Kardeşliği tüm topluma yayabilmek; herkesle, herkes için çalışmak — emeklerinin tüm meyvelerini toplayabilecekleri, yeteneklerini eksiksiz biçimde geliştirebilecekleri; akılcıl, insancıl ve mutlu bir hayat! — amaçlayan Devrimin gerçekleştirilebilmesi için gelecek ve kardeşlerinle birlikte çalışacaksınız.

Kimsenin bize — küçük bir grup olsak bile — , hedeflediğimiz muhteşem hedefe ulaşmak için çok zayıf olduğumuzu söylemesine izin verme.

Tüm bu adaletsizliklere katlanan kaç kişi olduğunu hesap et.

Biz, başkaları için çalışan ve efendileri buğdayı yerken samanı kemiren köylüleriz, biz milyonlarca kişiyiz.

Biz, üstünde eski püskü kıyafetleri olan ancak ipek ve kadife ören işçileriz, yine biz, çok büyük bir kalabalığız ve fabrikaların tınısı bir an durmamıza izin verdiğinde, bahar gelgitlerindeki deniz gibi caddelere ve meydanlara taşarız.

Biz, emir ya da dayakla yönlendirilen, rütbelileri madalya ve emeklilik ikramiyesi alsın diye mermi yiyen askerleriz ve yine biz, şimdiye kadar kardeşlerini vurmaktan daha iyisini bilmeyen fakir aptallarız; bu nedenle, bizi yönetmekte oldukça iyi olan bu süslü şahsiyetlere karşı işleri tersine çevirmemiz kaçınılmaz bir gerekliliktir.

Evet, hepimiz birlikte, her gün acı çeken ve hakarete uğrayan bizler, hiçbir insanın sayamayacağı kadar büyük bir kalabalığız, diğerlerini sarabilecek ve yutabilecek bir okyanusuz.

Yapmamız gerekeni yapmak istediğimizde, Adalet yerini bulacak: o an, Dünyanın tüm zalimleri toprağa karışacak!

İngilizce metinden 'Türkçe' ye çeviren: Ali Naci Arbak Topluluğı, ufak da olsa fayda sağlayabilmek ümidiyle.

İngilizce kaynak metin: <https://theanarchistlibrary.org/library/petr-kropotkin-an-appeal-to-the-young>